

Fotograf Karel Neubert

Fotograf Karel Neubert dnes patří mezi klasiky české fotografie. Je autorem nejznámějších a neustále užívaných panoramat Prahy. K naší velké radosti se podílel na Fotokolekci číslo 4. Je synem majitele velké tiskárny na Smíchově, a je tedy osudově spjat s polygrafií. Je člověkem pokrokovým a jak jsme zjistili, nebrání se žádným novinkám...

Začneme již tradiční otázkou. Jak jste se dostal k fotografii?

Můj otec byl spolumajitelem tiskárny V. Neubert a synové na Smíchově, kterou založil v roce 1877 můj dědeček, tam jsem v podstatě vyrostl. V roce 1945 jsem odmaturoval na gymnáziu a záhy začal v tiskárně pracovat. Roku 1948 jsem nastoupil ke studiu dějin umění a estetiky. V padesátých letech však zpřísnili poměry na vysokých školách a vyžadovala se maximální docházka. Byl jsem tedy nucen se rozhodnout mezi studiem a tiskařinou. Zvolil jsem tiskařinu. O své místo v našem podniku, který byl mezitím znárodněn, jsem musel bojovat. Uměl jsem však pracovat s nejmodernějšími stroji a poctivě se účastnil různých brigád, pilně jezdil s jeřábem a podobně, takže jsem zůstal jako poslední z rodiny a o místo přišel až v květnu 1952. Vrámcí akce „30 000 do výroby“ mě pak poslali do dolu. Díky rodinným kontaktům mě ale našťastí přijali do pražské tiskárny Haase (později Impresa) jako pomocného dělníka. Tehdy právě zajížděli nové stroje, což mě bavilo. Pracovali nesmírně zastaralým způsobem, a tak jsem mohl pracovat pouze tři hodiny denně, abych nestrhal normy. Ráno jsem tedy chodil do tiskárny a do půlnoci se zabýval fotografií. Fotografoval jsem všechno možné, od rodin svých nadřízených po sbory milicí. Živila mě Artia a Barrandov. Roku 1957 jsem byl přijat do Svazu výtvarných umělců a mohl se začít věnovat pouze fotografii.

Říkal jste, že váš otec také vydával časopis?

Jmenoval se Pestrý týden a otec ho prý založil pro mne. Narodil jsem se 2. 3. 1926 a koncem tohoto roku vyšlo nulté číslo věnované poslednímu Vsesokolskému sletu. Vzápětí začal vycházet první moderní hlubotiskový časopis ve střední Evropě. Byl to týdeník pro intelektuální vyšší třídu obyvatelstva. Náklad byl 20 – 40 000 výtisků a cena jednoho čísla 2,80 Kč. Na každé obálce tohoto velkoformátového časopisu byla fotografie. Je zajímavé, že oproti dnešku, kdy jsou na obálcích zejména portréty, se používaly rovněž nejruznější krajiny, zátiší, skupinky apod. Většina fotografií byla od špičkových fotografů. Šéfredaktorem byl nejprve Adolf Hoffmeister, později Jaromír John a do samého konce časopisu, v roce 1945, můj otec. Redakce měla včetně sekretářky čtyři členy (jedním z nich byla módní redaktorka Hackenschmiedová, matka

amerického fotografa Hamida – Hackenschmieda). V tiskárně byly tehdy kromě rotačky desítky strojů na ofset, knihtisk a kartografii. Když jsem tam v roce 1990 přišel jako restituent, byl tam již pouze jeden... Mám bratra, jeden z nás měl být šéfredaktorem a druhý tiskařem. Bratr byl spíše intelektuálně založen, zatímco já se zajímal o technologie a o fotografii. Fotografií se zabýval i otec (už před válkou měl Leicu), takže stejně jako jsem se učil počítat, učil jsem se zároveň fotografovat. **Jste známý jako člověk, který se nikdy nebál experimentovat. Velice brzy jste pracoval s barevnou fotografií, Cibou...** Baví mě zkoušet stále nové věci. Rád jsem experimentoval s Cibou – z negativu zase negativ, v různých barvách apod. Teď už Cibu moc nepoužívám. Jednak z finančních důvodů, ale také proto, že negativní filmy se o mnoho zlepšily. Barevné fotografie dělám od počátku padesátých let. Používal jsem tehdy hodně flash (a dělám to dosud, ale o strop), protože barevné filmy měly jen 14 – 15 DINů. Dříve jsem si všechny filmy vyvolával sám. Dnes už si negativy nechávám dělat v jednom minilabu. Je to levnější a pohodlnější. Inverze a pozitivy si dělám stále sám. V současné době fotím hodně na kinofilm, ale fotím též na 6 x 6 až 9 x 12 cm. 6 x 6 cm je hranice, od níž se dá s fotografií dobře pracovat. Měl jsem také Mamiyu 4,5 x 6 cm, ale 6 x 6 cm je lepší.

Fotografujete hodně Prahu...

Jak jsem již řekl, z počátku jsem fotografoval co se dalo, včetně reklam, ale později jsem se zaměřil na fotografie do knih o umění a architektuře. Dlouho jsem pracoval pro předsednictvo vlády, fotografoval Pražský hrad, katedrálu sv. Víta, korunovační klenoty, obrovské množství plastik, počátky gruzínského křesťanství, Velkomoravské říše, fotografoval jsem také české hrady a zámky... Bylo to přes 70 publikací na nejruznější témata. V začátcích pro mne byla přínosná práce v Rusku, kde jsem fotografoval chrámy, paláce Kremlu, ale hlavně Ermitáž. Studoval jsem o tom tehdy velké množství knih, což samo o sobě bylo zajímavé, jelikož jich tehdy od ruských emigrantů existovalo spousta. V roce 1958 vyšla o Kremlu kniha s fotografiemi američana Davida Duncana, který pracoval s kinofilmem a dovolil si úžasné věci. Když jeho práce Rusové viděli, chtěli něco stejně dobrého. Rád fotím také lodě a přímořskou krajinu. Každý rok jezdím k ústí Neretvy v Chorvatsku. V místě, kde se ledová řeka vlevá do

moře, vznikají překrásné reliéfy v písku. Miluji také krajinu ostrova Pag, Rab nebo Arcadii na jihu od Dubrovníku. Fotografuji neustále. Mám například množství záběrů našeho bazénu. Když zamrzne a led popraská, vznikají zajímavé struktury (zhodnotil jsem to například v reklamě na pivo), ale rád fotografuji také třeba na nudistické pláži (i když se to nesmí – mám objektiv 500 mm). V současné době pracuji na kalendáři s reprodukcemi Mánesa, který se bude zpracovávat na digitálním tiskovém stroji. Je to úžasné, že již není potřeba žádná tisková forma, můžete vytisknout tisíc fotografií a všechny stejné! Jako tiskař jsem nadšen.

Jak jste spokojen s kvalitou?

Dnes je kvalita těchto strojů, podle mého názoru, na úrovni staršího ofsetu. S těmito technologiemi mě seznámil inženýr Najbrt, s nímž jsme na 90 % příbuzní. Naše jména se původně psala stejně.

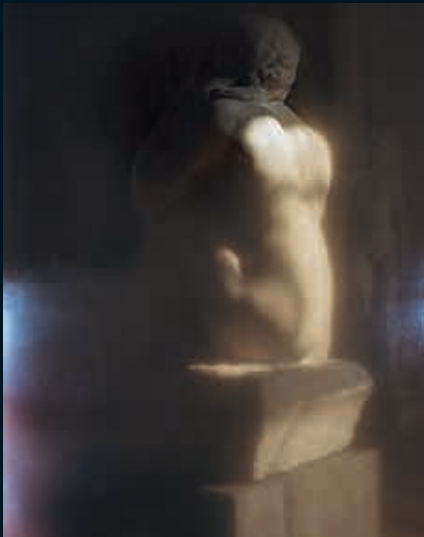
Jaký máte názor na digitální fotografii?

Myslím si, že zatím je to ještě hudba budoucnosti. Absolvoval jsem kurs firmy Lights o jejich systémech i kurs firmy ProfiFoto. Výsledky byly skvělé, ale zatím je největším problémem cena. Takové zařízení je nesmírně nákladné a naděje na vrácení počáteční investice je mizivá. Znam však firmy, pro něž je to ideální. Například firma, která dělá aukční katalogy a potřebuje neustále množství celkem nenáročných fotek. Můj vnuk právě dostal takový aparát k vánocům a předváděl mi, jak funguje. Bylo to dobré, ale přesto hned vidíte omezení tónových hodnot. Jistě se to prosadí, ale ještě to bude nějaký čas trvat. Jedním z důvodů je i množství perfektně vybavených minilabů a spousta amatérských aparátků, které jsou dnes již velmi dobré za přijatelné ceny. Není tedy možné to vše okamžitě zavrhnout a nahradit něčím stejně dobrým. Nehledě na to, že digitálním přístrojům málo vydrží baterie, což je třeba na dovolenou dost nepraktické. Cena je však problémem největším. Masové rozšíření tedy může nastat jen v bohatých zemích. Navíc je to ještě dost neobratné a já přivítám to, co mi život zjednoduší a ne zkomplikuje!

To, že fotografii vidíte okamžitě, nepokládáte za zjednodušení?

Já pracuji třicet let s Polaroidem! Mám Polaroidovou kazetu i pro formát 6 x 6 cm. Fotografie je však celý proces a než dojde do konečného stádia, musí uzrát...

Tereza Špačková a Jan Tippman



Fotografie vlevo (shora): Jan Štursa – Toaleta; František Bílek – Ukřižovaný;
České korunovační klenoty, v pozadí originál votivní desky Jana Očka z Vlašimi
(deska přenesena k fotografování v dece do Svatováclavské kaple) – 50. léta;
Petr Parléf – Triforium.
Fotografie vpravo: Jan Mařatka – Polibek.
Na protější straně je fotografův autopořtět.

